

Na osnovu člana 88 tačke 2 Ustava Republike Crne Gore donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O OSNOVNOM OBRAZOVANJU I VASPITANJU

("Sl. list RCG", br. 64/02 od 28.11.2002, 49/07 od 10.08.2007)

Proglašava se Zakon o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, koji je donijela Skupština Republike Crne Gore, na četvrtoj sjednici drugog redovnog zasjedanja u 2002. godini, dana 22. novembra 2002. godine.

Broj: 01-3847/2
Podgorica, 25. novembra 2002. godine

Predsjednik Republike Crne Gore
Milo Đukanović, s.r.

ZAKON

O OSNOVNOM OBRAZOVANJU I VASPITANJU

I OSNOVNE ODREDBE

Sadržaj zakona

Član 1

Osnovno obrazovanje i vaspitanje, kao dio jedinstvenog obrazovnog sistema, ostvaruje se na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Ciljevi obrazovanja

Član 2

Ciljevi osnovnog obrazovanja i vaspitanja su:

- 1) obezbjeđivanje osnovnog obrazovanja svim građanima;
- 2) razvoj kreativnih ličnosti;
- 3) postizanje međunarodno uporedivih standarda znanja i sticanja znanja za nastavak školovanja;
- 4) razvijanje kritičkog mišljenja, samostalnosti i zainteresovanosti za nova znanja;
- 5) osposobljavanje za samostalno rasuđivanje i učešće u društvenom životu;
- 6) sticanje opštih znanja koja omogućavaju samostalnu, efikasnu i kreativnu primjenu u praksi;
- 7) omogućavanje razvoja ličnosti učenika, u skladu sa njegovim sposobnostima i zakonitostima razvoja;
- 8) vaspitavanje za poštovanje nacionalnih vrijednosti istorije i kulture, kao i za uvažavanje kulturnih i ostalih osobnosti drugih naroda;
- 9) vaspitavanje za međusobnu toleranciju, poštovanje različitosti, saradnju sa drugima, poštovanje prava čovjeka i osnovnih sloboda, a time i razvijanje sposobnosti za život u demokratskom društvu;
- 10) usvajanje znanja o osnovnim zakonitostima razvoja prirode i društva i očuvanja zdravlja;

- 11) razvijanje demokratskih stavova, tolerancije i kooperacije (u školi i izvan nje) i poštovanja prava drugih;
- 12) formiranje i podsticanje zdravog načina života i odgovornog odnosa prema životnoj sredini.

Ostvarivanje obrazovanja i vaspitanja

Član 3

Osnovno obrazovanje i vaspitanje ostvaruje se u osnovnoj školi (u daljem tekstu: škola). Škola iz stava 1 ovog člana osniva se kao javna ili privatna ustanova, u skladu sa zakonom. Roditelj ili staratelj ima pravo da izabere oblik obrazovanja i vaspitanja svoje djece.

Osnovnoškolska obaveza

Član 4

Osnovno obrazovanje i vaspitanje po javno važećem obrazovnom programu je obavezno za svu djecu uzrasta od šest do 15 godina života.

Roditelj ili staratelj (u daljem tekstu: roditelj) mora obezbijediti da njegovo dijete ispuni osnovnoškolsku obavezu iz stava 1 ovog člana.

Učenik je ispunio osnovnoškolsku obavezu nakon devet godina pohađanja škole.

Trajanje

Član 5

Osnovno obrazovanje i vaspitanje traje devet godina.

Za sticanje osnovnog obrazovanja i vaspitanja u školi ne plaća se školarina.

Status učenika

Član 6

Upisom u prvi razred škole dijete stiče status učenika.

Učenik završava osnovno obrazovanje i vaspitanje kada uspješno završi deveti razred.

Osnovno obrazovanje odraslih

Član 7

Osnovno obrazovanje i vaspitanje lica starijih od 15 godina života (u daljem tekstu: odraslo lice) ostvaruje se u posebnim odjeljenjima škole ili u školi za obrazovanje odraslih lica, u skladu sa ovim zakonom i posebnim zakonom.

Osnovno umjetničko obrazovanje

Član 8

Uporedo sa sticanjem osnovnog obrazovanja i vaspitanja može se steći i osnovno umjetničko obrazovanje (muzičko, baletsko i dr.), pod uslovima i na način propisanim ovim zakonom.

Djeca sa posebnim potrebama

Član 9

Djeca sa smetnjama u razvoju mogu sticati osnovno obrazovanje i vaspitanje u školi, kada nadležna komisija utvrdi da se mogu uključiti u redovnu nastavu.

Način uključivanja djece i organizaciju obrazovno-vaspitnog rada iz stava 1 ovog člana propisuje ministarstvo nadležno za prosvjetu i nauku (u daljem tekstu: Ministarstvo), na predlog nadležnog savjeta.

Djeca sa smetnjama u razvoju kojima je potrebno prilagođeno izvođenje obrazovnih programa, uz dodatnu stručnu pomoć ili posebni program obrazovanja i vaspitanja, ostvaruju osnovno obrazovanje i vaspitanje u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Obrazovanje učenika sa poteškoćama u učenju izvodi se tako što će škola prilagoditi metode i oblike rada i omogućiti uključivanje u dodatnu nastavu i druge oblike individualne i grupne pomoći.

Nadareni učenici

Član 10

Obrazovanje nadarenih učenika izvodi se u skladu sa ovim zakonom, tako da im škola prilagodi metode i oblike rada i da im omogući uključivanje u dodatnu nastavu i druge oblike individualne i grupne pomoći, u skladu sa posebnim programom.

Pojmovnik

Član 11

Pojedini izrazi u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- "javna ustanova" je škola koju osniva država ili jedinica lokalne samouprave;
- "privatna ustanova" je škola koju osniva domaće pravno i fizičko lice;
- "obrazovanje kod kuće" je obrazovanje koje organizuje roditelj;
- "djeca sa posebnim potrebama" su djeca sa smetnjama u razvoju, sa poteškoćama u učenju i nadarena djeca;
- "djeca sa smetnjama u razvoju i djeca sa poteškoćama u učenju" su djeca kojima je potrebno prilagođeno izvođenje obrazovnih programa sa stručnom pomoću ili posebni obrazovni program;
- "službeni jezik" je jezik koji je u službenoj upotrebi u Republici;
- "ciklus" obuhvata period u kojem se stiče obrazovanje u toku tri razreda, i to:
 - prvi ciklus - prvi, drugi i treći razred;
 - drugi ciklus - četvrti, peti i šesti razred;
 - treći ciklus - sedmi, osmi i deveti razred;
- "nastavna godina" je period u kojem se izvodi redovna nastava;
- "školska godina" je period u kojem se ostvaruje redovna nastava i ostali oblici obrazovno-vaspitnog rada;
- "osnovnoškolska obaveza" podrazumijeva obavezu djece uzrasta od šest do 15 godina života da pohađaju osnovnu školu po javno važećem obrazovnom programu;
- "klasifikacioni period" je dio polu-godišta (nastavne godine) u kojem se realizuje nastavni plan i program i ocjenjuje učenik;
- "norma časova" podrazumijeva neposredno izvođenja nastave u okviru nedeljnog radnog vremena propisanog obrazovnim programom.

II ORGANIZACIJA OBRAZOVNO - VASPITNOG RADA

Obrazovni program

Član 12

Osnovno obrazovanje i vaspitanje ostvaruje se na osnovu javno važećeg obrazovnog programa za osnovnu školu (u daljem tekstu: obrazovni program).

Obrazovnim programom utvrđuju se: obavezni predmeti, obavezni izborni predmeti, fakultativni predmeti, slobodne aktivnosti i časovi odjeljenjske zajednice.

Način primjene i realizacija obrazovnih programa uređuju se propisom Ministarstva.

Obavezni predmeti

Član 13

U javnoj i privatnoj ustanovi se izučavaju obavezni predmeti koje utvrđuje Ministarstvo, na predlog Savjeta za opšte obrazovanje.

Izborni predmeti

Član 14

Škola je obavezna da za učenike trećeg ciklusa obezbijedi nastavu iz najmanje pet obaveznih izbornih predmeta, od kojih je jedan strani jezik, u skladu sa obrazovnim programom.

Učenici biraju izborne predmete iz stava 1 ovog člana.

Listu obaveznih izbornih predmeta i njihov sadržaj donosi Ministarstvo, na predlog Savjeta za opšte obrazovanje.

Predlog za listu obaveznih izbornih predmeta podnosi škola.

Dodatna i dopunska nastava

Član 15

Škola je dužna da u toku nastavne godine organizuje dopunsku nastavu za učenike koji zaostaju u savlađivanju nastavnog gradiva.

Škola organizuje dodatnu nastavu za učenike koji sa izuzetnim uspjehom savlađuju nastavne sadržaje i pokazuju posebno interesovanje za proširivanje i produbljivanje znanja iz određenih nastavno vaspitnih oblasti.

Prošireni program

Član 16

Škola je dužna da, u okviru svojih mogućnosti, za učenike organizuje prošireni program.

Prošireni program obuhvata: produženi boravak, jutarnje čuvanje, slobodne aktivnosti, fakultativnu nastavu i školu u prirodi.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, škola je obavezna da za učenike prvog razreda organizuje jutarnje čuvanje.

Produženi boravak

Član 17

Škola, u skladu sa svojim mogućnostima, organizuje produženi boravak za učenike.

U okviru produženog boravaka učenicima se obezbjeđuje čuvanje u toku kojeg se odvijaju različite sportske i kulturno-umjetničke aktivnosti, učenje, izrada domaćih zadataka i izvršavanje drugih obaveza, u skladu sa pravilima škole.

Fakultativna nastava

Član 18

Škola može organizovati fakultativnu nastavu iz pojedinih predmeta, u skladu sa ovim zakonom.

Fakultativna nastava je obavezna za sve učenike koji se za nju opredijele.

Ocjene iz fakultativne nastave (predmeta) ne utiču na opšti uspjeh učenika.

Vannastavne aktivnosti

Član 19

Škola razvija razne oblike slobodnih aktivnosti - vannastavne aktivnosti (sportske, kulturne, umjetničke i dr.).

Program slobodnih aktivnosti utvrđuje se godišnjim programom rada škole.

Odjeljenjska zajednica

Član 20

Na časovima odjeljenjske zajednice učenici, zajedno sa odjeljenjskim starješinom, raspravljaju o pitanjima koja su od interesa za školu i učenika.

Godišnji plan rada

Član 21

Rad u školi u toku godine utvrđuje se godišnjim planom rada.

Godišnjim planom rada utvrđuje se: organizacija obrazovno-vaspitnog rada škole, interna evaluacija obezbjeđivanja kvaliteta, oblici i sadržaj tog rada i raspored izvršavanja planiranih zadataka.

Ciklusi

Član 22

Nastava u školi izvodi se u ciklusima, i to:

- u prvom ciklusu razredna nastava;
- u drugom ciklusu razredna i predmetna;
- u trećem ciklusu predmetna.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, privatna škola ne mora izvoditi nastavu po ciklusima.

Broj učenika u odjeljenju

Član 23

Učenici pojedinog razreda su raspoređeni u odjeljenja.

Odjeljenje istog razreda može imati najviše 30 učenika.

Odjeljenje sa nastavom na jeziku i pismu manjine može imati manji broj učenika koji ne može biti manji od 50% od broja učenika predviđenog propisom Ministarstva.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, odjeljenje može imati 33 učenika, po odobrenju ministra nadležnog za prosvjetu i nauku (u daljem tekstu: ministar).

Kombinovano odjeljenje

Član 24

Ako, zbog malog broja učenika, nije moguće organizovati nastavu po razredima i odjeljenjima, odjeljenje se može formirati od učenika dva ili tri razreda istog ciklusa (kombinovano odjeljenje).

Kombinovano odjeljenje od dva razreda može imati do 25 učenika, a kombinovano odjeljenje sastavljeno od tri razreda može imati do 20 učenika.

O organizovanju kombinovanih odjeljenja odlučuje direktor škole, na predlog nastavnčkog vijeća.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ministar može da odobri formiranje kombinovanih odjeljenja sa više od tri razreda.

Strani jezici

Član 25

Učenici u školi izučavaju strane jezike: engleski, ruski, italijanski, francuski, njemački i španski.

Učenici obavezno izučavaju jedan od stranih jezika iz stava 1 ovog člana od četvrtog razreda, po pravilu po sopstvenom izboru.

Škola je obavezna da drugi strani jezik organizuje kao obavezni izborni predmet za koji se učenik opredjeljuje na početku trećeg ciklusa, u skladu sa svojim interesovanjem, željama i mogućnostima škole.

Učenici mogu izučavati strani jezik, kao fakultativnu nastavu.

Škola može, na osnovu izražene želje učenika i njihovih roditelja, uz saglasnost osnivača, uvesti izučavanje i drugih stranih jezika koji nijesu predviđeni stavom 1 ovog člana.

Nedjeljno opterećenje učenika i trajanje školskog časa

Član 26

U toku radne nedjelje učenici škole po obaveznom programu imaju sljedeći broj časova:

- prvi ciklus najviše 20 časova, s tim što se broj časova povećava od I do III razreda;
- drugi ciklus najviše 26 časova, s tim što se broj časova povećava od IV do VI razreda;
- treći ciklus najviše 30 časova, s tim što se broj časova povećava od VII do IX razreda.

U školama u kojima se službeni jezik izučava kao nematernji jezik norma časova se uvećava za dva časa.

Školski čas, po pravilu, traje 45 minuta.

Obrazovnim programom, u zavisnosti od uzrasta učenika i realizacije nastavnih sadržaja, određuje se broj časova i dužina trajanja školskog časa.

Član 27

Briše se.

Član 28

Briše se.

Obrazovanje u inostranstvu

Član 29

Za djecu građana Republike Crne Gore koji su na privremenom boravku u inostranstvu može se obezbijediti dopunsko osnovno obrazovanje i vaspitanje po posebnom nastavnom planu i programu.

Nastavnik na radu u inostranstvu

Član 30

Obrazovno-vaspitni rad, u smislu člana 29 ovog zakona, može da izvodi nastavnik koji, pored uslova utvrđenih ovim zakonom, ima najmanje četiri godine radnog iskustva u struci, ističe se u stručno-pedagoškom radu i poznaje jezik zemlje u kojoj će obavljati obrazovno - vaspitni rad.

Odluku o upućivanju nastavnika na rad u inostranstvo donosi ministar.

Nastavnik se upućuje na rad u inostranstvo na vrijeme od dvije godine.

Ministar može donijeti odluku o prestanku rada nastavnika u inostranstvu, kada utvrdi:

- 1) da ne ostvaruje obrazovni program iz člana 29 ovog zakona;
- 2) da je izvršio težu povredu radne dužnosti;
- 3) da je izvršio zloupotrebu položaja;
- 4) u drugim slučajevima utvrđenim zakonom.

Međusobna prava i obaveze između Ministarstva i nastavnika upućenog na rad u inostranstvo bliže se utvrđuju ugovorom o radu.

III UČENICI

Uslovi za upis

Član 31

U školu se upisuju djeca koja će u kalendarskoj godini, u kojoj počinju da pohađaju školu, navršiti šest godina života.

Upis prije navršetka šest godina

Član 32

Djetetu se može odobriti upis u školu prije navršetka šest godina života, na predlog roditelja, a po odobrenju komisije iz člana 33 ovog zakona.

Upis u školu

Član 33

Upis djece u školu vrši se, po pravilu, u toku aprila mjeseca svake godine, na osnovu obavljenog ljekarskog pregleda.

Za upis djece u školu organ određen statutom škole imenuje komisiju.

Za upis u prvi razred, u školi koja za to ima mogućnosti, vrši se testiranje djece.

Odlaganje početka školovanja

Član 34

Djetetu se može odložiti početak školovanja za jednu školsku godinu na predlog odnosno uz saglasnost roditelja, nadležne zdravstvene službe ili posebne komisije, ako se utvrdi da dijete nije spremno za polazak u školu.

Komisiju iz stava 1 ovog člana imenuje direktor.

Komisiju iz stava 1 ovog člana sačinjavaju: dječiji ljekar, psiholog škole i vaspitač, odnosno učitelj.

Nadležni organ lokalne samouprave

Član 35

Nadležni organ lokalne samouprave dužan je da dostavi školi, do kraja februara svake godine, spisak djece dorasle za školu iz naselja koja pripadaju području škole.

Obaveze roditelja

Član 36

Škola je dužna da podnese prijavu nadležnoj inspekciji protiv roditelja djeteta koje nije upisano u školu, odnosno ne ispunjava osnovno-školsku obavezu.

Prijavu iz stava 1 ovog člana škola je dužna da podnese u roku od 15 dana od isteka roka za upis, odnosno od dana prestanka ispunjenja osnovno-školske obaveze.

Pravo na obrazovanje kod kuće

Član 37

Roditelji mogu organizovati obrazovanje djece i kod kuće.

Roditelj je dužan da, najmanje tri mjeseca prije početka školske godine, u pisanoj formi obavijesti školu u koju je dijete upisano, da organizuje obrazovanje kod kuće.

Obavještenje iz stava 2 ovog člana sadrži: javno važeći program prema kome će se obavljati obrazovanje djeteta kod kuće, ime i prezime djeteta, mjesto gdje će se obrazovanje odvijati i ime i stručna sprema lica koja će dijete obrazovati i vaspitavati.

Škola vodi evidenciju i dokumentaciju o obrazovanju učenika kod kuće.

Provjeravanje znanja obrazovanja kod kuće

Član 38

Obrazovanjem kod kuće učenik mora steći obrazovni standard znanja po programu škole u koju je upisan.

Škola iz stava 1 ovog člana dužna je da, na kraju nastavne godine, organizuje provjeru znanja učenika koji se obrazuje kod kuće.

Učenici sa posebnim potrebama koji se obrazuju kod kuće moraju steći obrazovne standarde znanja po prilagođenim programima.

U prva tri razreda provjerava se znanje iz: maternjeg jezika, matematike i prirode i društva.

Od IV do IX razreda provjerava se znanje iz svih predmeta.

Ako učenik ne postigne standarde znanja za pojedine predmete određenog razreda, ima pravo na ponovno provjeravanje znanja prije početka naredne školske godine.

Ako se ponovnom provjerom utvrdi da učenik nije postigao utvrđeni standard znanja, učenik mora u narednoj školskoj godini nastaviti obrazovanje u školi.

Način i postupak provjere znanja učenika koji se obrazuju kod kuće propisuje Ministarstvo.

Provjera znanja na kraju ciklusa - obrazovanje kod kuće

Član 39

Provjera znanja, na kraju ciklusa, učenika koji se obrazuju kod kuće vrši se u skladu sa odredbama čl. 55 i 56 ovog zakona.

Škola u koju je učenik upisan i u kojoj se obavlja provjera znanja izdaje učeniku svjedočanstvo o obrazovanju kod kuće. Svjedočanstvo o obrazovanju kod kuće je javna isprava.

Obaveze učenika

Član 40

Škola je dužna da, na zahtjev roditelja, omogući redovno pohađanje nastave učeniku starijem od 15, a mlađem od 17 godina života.

Ukoliko učenik u toku školske godine navrší 17 godina života može redovno pohađati nastavu do kraja te školske godine.

Učeniku iz st. 1 i 2 ovog člana direktor škole može uskratiti redovno pohađanje škole, ako ometa rad škole.

Škola je dužna da učeniku starijem od 15 godina, koji nije završio osnovnu školu, na zahtjev roditelja, izda potvrdu da je ispunio osnovno-školsku obavezu.

Obaveze učenika za vrijeme osnovnoškolske obaveze

Član 41

Učenik škole koji u toku školske godine navrší 15 godina života ne može napustiti školu do kraja te školske godine.

Vaspitne mjere

Član 42

Učenik ne može biti isključen iz škole za vrijeme obaveznog pohađanja škole.

Ako je zbog nastavnih ili vaspitnih razloga potrebno, škola može, u saglasnosti ili na zahtjev roditelja, upisati učenika u drugu školu, ako je sa tim škola u koju se upisuje saglasna.

Ako škola ne može obezbijediti upis učenika u drugu školu, o tome će odlučiti komisija koju imenuje ministar.

Prije donošenja odluke o upisu učenika u drugu školu, komisija obavezno pribavlja mišljenje roditelja i direktora škole u koju učenik treba da se upiše.

Odluka komisije je konačna.

Oslobađanje od programa fizičkog vaspitanja

Član 43

Učenik može biti privremeno, odnosno djelimično oslobođen programa fizičkog vaspitanja zbog bolesti ili nekog tjelesnog nedostatka.

Odluku o oslobađanju učenika iz stava 1 ovog člana donosi nastavničko vijeće škole, na osnovu ljekarskog uvjerenja.

Učenik koji je na osnovu ljekarskog uvjerenja i odluke nastavnčkog vijeća djelimično oslobođen programa fizičkog vaspitanja obavezan je, prema preostaloj sposobnosti, da učestvuje u dijelu programa fizičkog vaspitanja.

Odsustvovanje učenika

Član 44

Učenik može, u toku nastavne godine, po najavi, da odsustvuje iz škole do pet radnih dana.

Prelazak iz škole u školu

Član 45

Prelazak učenika iz jedne u drugu školu vrši se na zahtjev roditelja.

Škola dostavlja prevodnicu školi u kojoj učenik nastavlja školovanje.

Škola koja je izdala prevodnicu ispisaće učenika, nakon što bude obaviještena da je učenik upisan u drugu školu.

IV NAPREDOVANJE I OCJENJIVANJE UČENIKA

Ocjenjivanje

Član 46

Znanje i postignuće učenika u školi vrednuju se opisnim iskazivanjem i brožčanom ocjenom (u daljem tekstu: ocjenjivanje), u skladu sa standardima.

Standardi iz stava 1 ovog člana utvrđuju se obrazovnim programom.

Ocjenjivanje po ciklusima

Član 47

U prvom ciklusu znanje i postignuće učenika vrednuju se i iskazuju opisno.

Na kraju prvog ciklusa uspjeh učenika iskazuje se opisnom i brožčanom ocjenom.

U drugom ciklusu ocjenjivanje je brožčano i ocjene se obrazlažu pismeno.

U trećem ciklusu ocjenjivanje je brožčano.

Ocjena jedan (1) je nedovoljna.

Vrste ocjena i način ocjenjivanja propisuje Ministarstvo.

Ocjenjivanje po periodima

Član 48

Ocjenjivanje učenika vrši se javno pred učenicima.

U toku klasifikacionog perioda učenici moraju biti ocijenjeni iz svakog predmeta, osim učenika prvog razreda u toku prvog klasifikacionog perioda.

Škola je dužna da na kraju svakog klasifikacionog perioda obavijesti roditelje u pisanoj formi o uspjehu učenika.

Učenici na kraju školske godine dobijaju svjedočanstvo o uspjehu.

Utvrđivanje ocjena

Član 49

Ocjene iz nastavno-vaspitnih oblasti, odnosno nastavnih predmeta, vladanja, kao i opšti uspjeh utvrđuju se na kraju svakog klasifikacionog perioda, osim za učenike prvog razreda na kraju prvog klasifikacionog perioda.

Za učenika koji u toku nastavne, odnosno školske godine prelazi iz jedne u drugu školu ocjene se utvrđuju ako u vrijeme njegovog prelaska ima dovoljno elemenata za utvrđivanje ocjena.

Opšti uspjeh

Član 50

Učenik je završio VI, VII, VIII i IX razred, ako je iz svih predmeta dobio pozitivne ocjene.

Opšti uspjeh učenika se utvrđuje na osnovu prosjeka pozitivnih ocjena iz svih nastavnih predmeta, a utvrđuje ga odjeljenjsko vijeće.

Način izračunavanja prosjeka pozitivnih ocjena bliže se uređuje propisom Ministarstva.

Ponavljjanje razreda

Član 51

Učenik I, II, III, IV i V razreda ne ponavlja razred.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, učenik može ponoviti razred ukoliko nije usvojio (savladao) nastavno gradivo u mjeri da može nastaviti obrazovanje.

Odluku o ponavljanju učenika donosi odjeljenski starješina, odnosno odjeljenjsko vijeće, uz pribavljeno mišljenje savjetodavne službe škole i roditelja.

Učenik može ponoviti razred i na zahtjev roditelja.

Popravni ispit

Član 52

Učenik VI, VII, VIII i IX razreda koji na kraju nastavne godine ima jednu, dvije ili tri nedovoljne ocjene polaže popravni ispit.

Učenik iz stava 1 ovog člana koji na kraju nastavne godine ima četiri i više nedovoljnih ocjena ili ne položi popravni ispit ponavlja razred.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, učenik koji u tekućoj školskoj godini navršši 15 godina života, a na kraju školske godine ima nedovoljne ocjene ima pravo da naredne školske godine, kao vanredni učenik, polaže razredni ispit iz predmeta iz kojih je imao nedovoljne ocjene.

Vrijeme polaganja popravnih ispita

Član 53

Učenik VI, VII i VIII razreda polaže popravni ispit u junu i avgustu.

U junu učenik iz stava 1 ovog člana može polagati popravni ispit najviše iz dva predmeta po svom izboru iz kojih je upućen na popravni ispit.

U avgustu učenik polaže popravni ispit iz svih predmeta iz kojih je upućen na popravni ispit, kao i iz predmeta koji nije položio u junskom roku.

Učenik IX razreda u junu polaže sve predmete iz kojih je upućen na popravni ispit.

Učenik IX razreda koji u junu nije položio dva predmeta, ima pravo da polaže te predmete u avgustu.

Ispitna komisija

Član 54

Popravni ispit polaže se pred ispitnom komisijom koju, na predlog direktora, imenuje nastavničko vijeće.

Popravni ispit polaže se iz određenog predmeta.

Opšti uspjeh učenika izvodi se poslije položenog popravnog ispita.

Način i postupak polaganja popravnih ispita i sastav komisije propisuje Ministarstvo.

Provjera znanja

Član 55

Na kraju prvog i drugog ciklusa, na osnovu eksterno pripremljenih zadataka, škola je obavezna da provjerava znanje učenika.

Zadatke iz stava 1 ovog člana priprema Ispitni centar.

Na kraju prvog ciklusa škola vrši provjeru znanja učenika iz matematike i maternjeg jezika.

Na kraju drugog ciklusa škola vrši provjeru znanja učenika iz maternjeg jezika, matematike i stranog jezika.

Rezultati provjere znanja ne utiču na ocjene, odnosno na opšti uspjeh učenika.

Eksterna provjera znanja

Član 56

Na kraju trećeg ciklusa vrši se eksterna provjera znanja učenika iz: maternjeg jezika, matematike i jednog predmeta koji učenik izabere.

Pripremu zadataka i provjeru znanja vrši Ispitni centar.

Ocjene sa eksterne provjere znanja iz stava 1 ovog člana unose se u svjedočanstvo, ali ne utiču na opšti uspjeh učenika.

Način i postupak provjere znanja učenika, u smislu ovog člana i člana 55 stav 1 ovog zakona, propisuje Ministarstvo.

Razredni ispit

Član 57

Učenik koji na kraju nastavne godine nije ocijenjen, zbog bolesti ili drugih opravdanih razloga, iz jednog, više ili svih predmeta može polagati razredni ispit iz predmeta iz kojih je ostao neocijenjen.

Polaganje razrednog ispita

Član 58

Razredni ispit sastoji se iz usmenog i pismenog dijela.

Usmeni, odnosno pismeni dio ispita polaže se iz svih predmeta, u skladu sa obrazovnim programom.

Razredni ispit polaže se pred ispitnom komisijom.

Način i postupak polaganja razrednih ispita propisuje Ministarstvo.

Ocjenjivanje učenika na razrednom ispitu

Član 59

Na razrednom ispitu učenik se ocjenjuje po odredbama ovog zakona koje važe za redovne učenike.

Ocjenu na razrednom ispitu utvrđuje ispitna komisija, na predlog ispitivača.

Na razrednom ispitu učenik se ne ocjenjuje iz vladanja.

Vanredno napredovanje učenika

Član 60

Izuzetno vrijedan i sposoban učenik II i III ciklusa može u toku školske godine završiti i naredni razred.

Pravo iz stava 1 ovog člana učenik može koristiti samo jedanput u toku osnovnog obrazovanja.

Odluku iz stava 1 ovog člana donosi nastavničko vijeće na predlog odjeljenjskog vijeća.

Nadareni učenik

Član 61

Nadareni učenik upisan u I razred srednje umjetničke škole, koji je završio VII razred osnovne škole, polaganjem razrednih ispita može završiti osnovnu školu.

Prigovor na ocjenu

Član 62

Učenik ili njegov roditelj ima pravo prigovora na ocjenu iz nastavnih predmeta ili vladanja utvrđene na kraju klasifikacionog perioda, nastavne godine, ili na ispitu. Prigovor se podnosi direktoru škole u roku od tri dana od dana prijema svjedočanstva, odnosno obavještenja o postignutim ocjenama.

Direktor obrazuje komisiju za provjeravanje znanja.

U sastavu komisije mora biti najmanje jedan član koji radi u drugoj školi.

Komisija će ispitati i ocijeniti učenika.

Ocjena komisije je konačna.

Poništenje ispita

Član 63

Kada direktor škole ili nadležna inspekcija utvrdi da popravni i razredni ispiti nijesu obavljeni u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega, nastavničko vijeće je dužno da, u roku koji odredi taj organ, donese odluku o poništenju ispita i svjedočanstava izdatih na osnovu takvih ispita.

Ako nastavničko vijeće u određenom roku ne donese odluku iz stava 1 ovog člana, direktor će donijeti rješenje o poništenju ispita i svjedočanstava izdatih na osnovu takvog ispita.

Ako direktor u određenom roku ne donese odluku iz stava 2 ovog člana, Ministarstvo će donijeti rješenje o poništenju ispita i svjedočanstava izdatih na osnovu takvog ispita.

Škola je dužna da, u slučaju iz stava 1 ovog člana, o svom trošku, obezbijedi učeniku ponovo polaganje ispita.

Rješenje o poništenju ispita

Član 64

Rješenje o poništenju ispita, odnosno svjedočanstva iz člana 63 ovog zakona objavljuje se u "Službenom listu Republike Crne Gore".

Pohvale i nagrade

Član 65

U cilju pedagoškog podsticanja učenici se pohvaljuju i nagrađuju.

Pohvale i nagrade mogu učenicima dodjeljivati organi škole.

Nagrade učenicima mogu dodjeljivati i ustanove i druga pravna i fizička lica.

Pohvale i nagrade obavezno se evidentiraju.

Vaspitne mjere

Član 66

Vaspitne mjere u školi primjenjuju se prema učenicima samo u slučaju ako imaju pedagoško opravdanje.

Vaspitne mjere su: pismena opomena odjeljenjskog starješine, ukor direktora, ukor nastavničkog vijeća i premještaj u drugo odjeljenje ili drugu školu, po pravilu, u istom mjestu.

Vaspitne mjere važe samo u školskoj godini u kojoj su izrečene.

Propisi o pohvalama, nagradama i vaspitnim mjerama

Član 67

Način i postupk dodjeljivanja pohvala i nagrada i vaspitne mjere propisuje Ministarstvo.

V OSNOVNO UMJETNIČKO OBRAZOVANJE

Ostvarivanje umjetničkog obrazovanja

Član 68

Osnovno umjetničko obrazovanje može se sticati u školama za osnovno umjetničko obrazovanje, u posebnim odjeljenjima osnovne škole (u daljem tekstu: osnovna umjetnička škola).

Uslovi za upis

Član 69

Osnovno umjetničko obrazovanje mogu sticati djeca koja imaju sklonosti za određene grane umjetnosti, a ispunjavaju uslove za upis u prvi razred osnovne umjetničke škole.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, naročito obdarena djeca mogu započeti sticanje umjetničkog obrazovanja i sa manje godina starosti, o čemu odlučuje nastavničko vijeće osnovne umjetničke škole.

Početak sticanja umjetničkog obrazovanja, kao i način provjere sklonosti, uslovi upisa učenika iz stava 2 ovog člana utvrđuju se statutom škole, u skladu sa obrazovnim programom.

Obrazovni program

Član 70

Osnovno umjetničko obrazovanje ostvaruje se po obrazovnom programu za osnovno umjetničko obrazovanje.

Obrazovni program iz stava 1 ovog člana donosi se na način i po postupku kao obrazovni program za osnovnu školu.

Ciklusi u umjetničkim školama

Član 71

Osnovno umjetničko obrazovanje traje šest, odnosno devet godina i odvija se u ciklusima, i to:

- prvi ciklus obuhvata I, II, III i IV razred,
- drugi ciklus V i VI razred i
- treći ciklus VII, VIII i IX razred.

Treći ciklus završavaju učenici koji žele da nastave srednju umjetničku školu.

Nastava

Član 72

Nastava u umjetničkoj školi je predmetna i izvodi se u dva oblika: individualna i grupna.

Individualna nastava izvodi se po klasama. Svi učenici jednog nastavnika individualne nastave čine klasu.

Standarde o broju učenika u odjeljenju, kao i u klasi individualne nastave donosi Ministarstvo.

Norma časova

Član 73

Učenici umjetničke škole u toku radne nedjelje imaju: u prvom ciklusu najmanje šest, a u drugom ciklusu najviše osam časova.

Godišnji ispit

Član 74

Učenik osnovnog umjetničkog obrazovanja i vaspitanja polaže na kraju godine godišnji ispit. Ako učenik prvog razreda umjetničke škole iz glavnog predmeta dobije nedovoljnu ocjenu, ne može nastaviti sticanje obrazovanja po započetom programu, a učenici ostalih razreda koji ne polože ispit iz glavnog predmeta, ponavljaju razred.

Učenik umjetničke škole može da polaže popravni ispit samo iz jednog nastavnog predmeta. Učenik može jedanput da ponavlja razred u toku sticanja osnovnog umjetničkog obrazovanja.

Uslovi upisa, način i postupak polaganja godišnjih ispita i popravnih ispita za osnovno umjetničko obrazovanje uređuju se propisima Ministarstva.

VINASTAVNICI I STRUČNI SARADNICI

Nastavno i vaspitno osoblje

Član 75

Obrazovno-vaspitni rad u školi obavljaju nastavnici, vaspitači i stručni saradnici.

Način ostvarivanja prava i obaveza vaspitača u osnovnoj školi reguliše se sporazumom između škole i predškolske ustanove.

Nastavnici organizuju i izvode obrazovno-vaspitni rad i rade na njegovom unapređivanju.

Stručni saradnici u školi rade na pedagoškopsihološkim, socijalnozdravstvenim, bibliotečkim i drugim poslovima koji su, neposredno ili posredno, vezani za obrazovno-vaspitni rad u školi.

Izvođenje nastave u prvom i drugom ciklusu

Član 76

Obrazovno-vaspitni rad obavlja nastavnik razredne nastave, odnosno učitelj, nastavnik predmetne nastave i vaspitač.

Nastavu u prvom ciklusu obavlja nastavnik razredne nastave, odnosno učitelj koji je završio višu školu ili fakultet za obrazovanje nastavnika.

U prvom razredu, po pravilu, uz nastavnika razredne nastave, odnosno učitelja koji je završio višu školu ili fakultet za obrazovanje nastavnika, nastavu u trajanju od pola radnog vremena obavlja vaspitač.

Vaspitač je lice koje ispunjava uslove za vaspitača u skladu sa Zakonom o predškolskom vaspitanju i obrazovanju i ima poseban ispit (obuku) za rad u osnovnoj školi, prema posebnom programu koji donosi Ministarstvo.

Nastavu u IV razredu obavlja nastavnik razredne nastave, odnosno učitelj koji je završio višu školu ili fakultet za obrazovanje nastavnika, a iz stranog jezika predmetni nastavnik.

Nastavu u V razredu obavlja nastavnik razredne nastave, odnosno učitelj koji je završio višu školu ili fakultet za obrazovanje nastavnika, izuzev nastave stranog jezika, tehnike i informatike, i jednog od predmeta: fizičkog vaspitanja, likovne i muzičke kulture, koje izvodi nastavnik predmetne nastave.

Nastava u VI razredu organizovana je kao predmetna. Nastavu obavlja nastavnik predmetne nastave koji je završio fakultet za obrazovanje nastavnika ili umjetničku akademiju.

Izuzetno od st. 5 i 6 ovog člana, nastavu u IV i V razredu može izvoditi nastavnik razredne nastave, odnosno učitelj koji je završio višu školu ili fakultet za obrazovanje nastavnika, ako se na konkursu ne prijavi nastavnik predmetne nastave.

Izvođenje nastave u trećem ciklusu

Član 77

Nastavu u trećem ciklusu obavljaju predmetni nastavnici.

Predmetnu nastavu u školi mogu obavljati lica koja su završila fakultet za obrazovanje nastavnika ili umjetničku akademiju.

Izuzetno od člana 76 stav 6 ovog zakona, u školama u kojima se nastava obavlja na jeziku pripadnika nacionalnih i etničkih grupa, nastava službenog jezika u V razredu je predmetna i mogu je izvoditi lica koja su završila odgovarajuću višu školu.

U odjeljenjima u kojima ima učenika sa posebnim potrebama, pored nastavnika, saraduju i stručni radnici sa specijalnim pedagoškim obrazovanjem (psiholozi, pedagozi, sociolozi, logopedi i defektolozi).

Profil stručne spreme nastavnika predmetne nastave propisuje Ministarstvo.

Izvođenje nastave

Član 78

Nastavu u školi mogu izvoditi nastavnici kojima je jezik na kojem se izvodi nastava maternji jezik ili nastavnici koji su završili odgovarajući fakultet za obrazovanje nastavnika na jeziku na kome se ta nastava izvodi.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, predmetnu nastavu u školi mogu izvoditi nastavnici koji nijesu završili odgovarajući fakultet za obrazovanje nastavnika na jeziku na kojem se izvodi nastava, ako na posebnom ispitu pokažu da vladaju književnim jezikom na kome se izvodi nastava u školi.

Ispit iz stava 2 ovog člana sastoji se iz pismene pripreme časa i praktičnog predavanja, a polaže se pred komisijom od tri člana, koju imenuje Ministarstvo.

Norma časova

Član 79

Nastavnici su dužni da, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, izvode teorijsku nastavu (norma časova), i to:

- iz maternjeg jezika 18 časova;
- iz stranog jezika, matematike i fizike 19 časova;
- iz ostalih predmeta 20 časova.

Nastavnici razredne nastave su dužni da, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, ostvare od 20 do 22 časa neposrednog rada sa učenicima u skladu sa opštim dijelom obrazovnog programa, a raspored preostalog radnog vremena, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, utvrđuje se statutom škole.

Stručni saradnici su dužni da, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, ostvare najmanje 20 časova neposrednog rada sa učenicima, a raspored preostalog radnog vremena, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, utvrđuje se statutom škole.

Nastavnici su dužni da, pored norme časova utvrđene stavom 1 ovog člana, radi postizanja boljeg uspjeha u savladavanju obrazovnog programa, ostvare još dva časa neposrednog rada sa učenicima, a raspored preostalog radnog vremena, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, utvrđuje se statutom škole.

Radno vrijeme vaspitača

Član 80

Vaspitači su dužni da, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, ostvare 26 časova neposrednog rada sa učenicima, a raspored preostalog radnog vremena, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, utvrđuje se statutom škole, odnosno predškolske ustanove, u skladu sa sporazumom između škole i predškolske ustanove.

VII KAZNENE ODREDBE

Kazne

Član 81

Novčanom kaznom od polovine do desetostrukog iznosa najniže cijene rada u Republici kazniće se za prekršaj roditelj, ako dijete ne upiše u školu, odnosno ako dijete ne pohađa nastavu (čl. 4, 31, 36 i 37).

Ukoliko ni poslije izrečene kazne roditelj ne upiše dijete u školu, odnosno ako dijete ne pohađa nastavu, kazne se mogu ponavljati.

Novčanom kaznom od polovine do desetostrukog iznosa najniže cijene rada u Republici kazniće se za prekršaj direktor škole, ako ne donese rješenje o poništenju ispita i svjedočanstva saglasno članu 63 stav 3 ovog zakona.

VIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Obrazovni program

Član 82

Obrazovni program, u skladu sa ovim zakonom, donijeće nadležni organ najkasnije do kraja školske 2003/2004. godine.

Primjena obrazovnih programa iz stava 1 ovog člana počinje školske 2004/2005. godine u školama koje ispunjavaju kadrovske, prostorne i druge uslove propisane zakonom.

Ispunjenje uslova iz stava 2 ovog člana utvrđuje Ministarstvo.

Do ispunjenja uslova, u skladu sa ovim zakonom, u ostalim školama realizovaće se postojeći nastavni planovi i programi za osnovnu školu donijeti u skladu sa Zakonom o osnovnoj školi ("Službeni list RCG", br. 34/91, 56/92, 32/93 i 20/95).

Ispunjenje osnovnoškolske obaveze

Član 83

Priznaje se osnovno obrazovanje licima koja su stekla to obrazovanje po ranijim propisima.

Nastavnici predmetne nastave koji imaju višu spremu

Član 84

Nastavnici predmetne nastave koji su na dan stupanja na snagu ovog zakona zatečeni u školi u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, a nemaju školsku spremu propisanu ovim zakonom, nastavljaju sa radom.

Nastavnici koji imaju višu školsku spremu, odnosno višu školu za obrazovanje nastavnika mogu zasnovati radni odnos na neodređeno vrijeme u školi, ako se na konkurs ne prijavi

nastavnik sa visokom stručnom spremom, odnosno nastavnik sa završenim fakultetom za obrazovanje nastavnika.

Nastavnici koji su na dan stupanja na snagu ovog zakona zatečeni u školi u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, a nemaju školsku spremu propisanu članom 76 ovog zakona, nastavljaju sa radom.

Podzakonski propisi

Član 85

Propisi predviđeni ovim zakonom donijeće se najkasnije u roku od godinu dana od stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Opšti akti

Član 86

Škole su dužne da usklade rad, organizaciju i opšte akte sa ovim zakonom u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Propisi koji prestaju da važe

Član 87

Zakon o osnovnoj školi ("Službeni list RCG", br. 34/91, 56/92, 32/93 i 20/95) prestaje da važi na kraju školske godine u kojoj učenici završavaju osnovno obrazovanje po dosadašnjim nastavnim planovima i programima.

Stupanje na snagu zakona

Član 88

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore", a primjenjivaće se u školama koje rade po obrazovnim programima donesenim u skladu sa zakonom.